

bivajočih na Ruskem ter njihovega duševnega stremjenja. — Veliki knez Konstantin Konstantinovič je letos obhajal petindvajsetletnico pesniškega delovanja. Leta 1882. je objavil v mesečniku „Věstnik Evropy“ svoje prve pesmi, pod katerimi so bile črke K. R. Šele pozneje se je izvedelo, da je te pesmi zložil veliki knez Konstantin Konstantinovič. Leta 1901. je veliki knez izdal svoje pesmi v zbirki. V pesmih je mnogo verskega čuvstva. Nekatere pesmi so prevedene v tuje jezike. — Poljska knjigarna „Gebethner i Wolff“ v Varšavi (podružnica se nahaja tudi v Krakovu) je obhajala te dni svojo petdesetletnico. V teh 50 letih je knjigarna založila 1595 knjig v 6,415,000 iztisih. Stroški za to izdajo so znašali 2,241.356 rubljev. Glasbenih del je knjigarna izdala 4.361. — Poljska književnost je letos obhajala posebno stoletnico. Pred 100 leti je namreč začel izhajati prvi poljski slovar, ki ga je sestavil slovanski učenjak S. B. Linde. Linde je bil od leta 1794. do leta 1803. knjižničar grofa Osołinskega in potem v vseučiliški varšavski knjižnici. Umril je leta 1847. Slovar je izhajal od leta 1807. do leta 1814. in se ozira tudi na druge slovanske jezike na podlagi primerjalnega jezikoslovja. — Dne 28. junija je minilo 380 let, kar se je v Prostejevu na Moravskem natisnila prva češka knjiga, ki je imela naslov „Listové pana Josefa Dobčanskega“. Letošnje leto bode minilo 440 let, kar je izšla prva češka knjiga sploh in sicer „Kronika Trojanská“; knjiga je bila natisnjena leta 1468. pri M. Bakaláču v Plznju, kjer je bila ustanovljena prva tiskarna na Češkem in po vrsti peta tiskarna v Evropi.

Fr. Št.

09550

Gabriela d'Annunzio slavi moderna Italija kot svojega največjega pesnika in dramatika. Priznati je treba, da je povzdignil v svojih pesnitvah italijanski jezik do skoro nedosežne višine; kar se pa tiče izbire snovi in npravne resnobe, ga lani umrli Giosuè Carducci daleč presega. V svojih romanih in dramah razpreda d'Annunzio naširoko skoro izključno erotične probleme in od teh tudi večinoma samó njihove senčne strani. (N.pr. „La città morta“ — ljubezen brata do sestre). V svojih romanih oznanja neke vrste Nietzschejanstva, umevanega seveda posvoje. Zadnji čas se je d'Annunzio nekoliko povzdignil. Dramatiziral je iz Dantejeve neminljive pesnitve (D. C.: Inf. Canto VI.) znano tragedijo Franciske iz Rimini („Francesca da Rimini“). Njegova pred-

zadnja drama „Più che l'amore“ ni vspela, pač pa zadnja, ki se je vprizorila januarja t. l. v Rimu v gledišču „Argentina“. Drami je ime „La nave“ (Ladja). Snov je zgodovinska, obdelana simbolško. Oseb, prizorov in dejanja je v tej pestrobujni drami toliko, da jih je vse težko označiti in med njimi odkriti notranjo zvezo; markiramo zgolj vodivni tok dejanja: „La Nave“ se odigrava v zgodovinskih početkih Benetk. Na odru se vidi zidarje postavljati temelje veličastni katedrali. Na malo svobodno ozemlje lagunsko pritiskajo od severa barbari, od juga Bizantinci pod Narsom. Benečani sami se medseboj prepirajo, vrši se domači boj med rodbinama Faledro in Gratico. Ko se drama začne odigravati, je boj končan; zavlada je žilavi, mladi Marco Gratico, njegov brat Sergio pa je postal škof. Nato pa se iz Bizanca vrne hči premaganega Orsa Faledra, Basiliola, z namenom vjeti v svoje mreže Gratica in ga pomehkuziti. Basiliola je hetera, izurjena v vseh umetnostih umazane pohote. Preslepi Marka ter ga zastruplja s svojo morečo strastjo in krutostjo. V II. dejanju sama iz pušice postreli vjetnike, zaprte v nekem kamnolomu (fossa fuia). Obenem pa ljubimkuje s škofom Sergijem, Markovim bratom, ki njej na čast v predvoru katedrale priredi ostudno orgijo. Marco pridrvi in videč ta prizor, ubije brata. Basiliola se vrže v grmado. Marco Gratico se za vselej odpove ljubezenski strasti in se s svojimi vojščaki poda na ogromno ladjo, ki ji je ime „Totus mundus“. Na njej hoče prejadrti morja, osvojiti za Benetke lepo Adrijo in domovino povzdigniti v velemoč. Simbolika je jasna: Benetke se oplode z bizantinsko kulturo, izločijo iz nje, kar je v njej slabega, se emancipirajo in se polaste nato morja in njegovih bogastev. Benetke pa pomenijo tudi

GABRIELE D'ANNUNZIO

sedanjo tretjo Italijo, ki ji je Apeninski polotok pretesan. Tendencia drami je domoljubna v najlepšem pomenu te besede, vrh tega je tudi umetniško izvedena iz naravnega toka dejanja, tako da njega lepote in motivacije ne moti. Seveda so tudi hibe velike: pretirana krutost in propalost Basiliole, neverjetni prizor pred katedralo, dolge in patetične deklamacije itd. Razen značaja Sergijevega slika d'Annunzio to pot krščanstvo simpatično: položil je celó v svoje delo tendenco, da je pravo krščanstvo premagalo silo poganskih nagonov, poosebljenih v navidez krščanski bizantinski Basilioli, in povzdignilo Benečijo do veličastnosti in slave. Drama ima tudi politično ozadje, tendenca je namreč iridentovska, kar literata seveda ne moti. Vrhunec d'Annunzijevega talenta pa tudi ta drama ne znači; zdi se, da njegova moč počasi pojema.

F. T.

SPLIT: MESTNA HIŠA